

Zasady przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu

Spis treści

Wprowadzenie	2
Rozdział I. Cel hospitacji	2
Rozdział II. Rodzaje hospitacji.....	2
Rozdział III. Zajęcia podlegające hospitacjom	4
Rozdział IV. Osoby odpowiedzialne za proces hospitacji	4
Rozdział V. Planowanie procesu hospitacji ewaluacyjnych	4
Rozdział VI. Planowanie i sposób prowadzenia procesu hospitacji wspierających.....	5
i konsultacji metodycznych	5
Rozdział VII. Dokumentacja i sposób oceniania prowadzonych zajęć.....	5
Rozdział VIII. Niedostateczna ocena prowadzenia zajęć oraz tryb odwoławczy.....	6

Wprowadzenie

Każda osoba prowadząca zajęcia dydaktyczne na studiach pierwszego lub drugiego stopnia, lub w Szkole Doktorskiej UEP, może zostać poddana ocenie w ramach przeprowadzonej hospitacji zajęć.

Hospitacja to wizyta na zajęciach, polegająca na obserwacji aktywności studentów/doktorantów i nauczyciela w realizacji procesu dydaktycznego, która służy zapewnieniu jakości kształcenia poprzez ocenę pracy nauczyciela, diagnozę metod nauczania oraz monitorowanie realizacji programu. Hospitacja pełni funkcję diagnostyczną, kontrolną, doradczą i motywacyjną. Hospitacja może mieć charakter ewaluacyjny lub wspierający.

Rozdział I. Cel hospitacji

1. Celem hospitacji jest systematyczna poprawa jakości zajęć dydaktycznych poprzez doskonalenie warsztatu pracy prowadzącego zajęcia. Opinie i zalecenia dotyczące zajęć dydaktycznych służą motywowaniu do dbałości o wysoką jakość zajęć, a także:
 - ewaluacji jakości uczenia realizowanego w trakcie zajęć,
 - weryfikacji realizacji efektów uczenia się przypisanych do zajęć oraz poprawności doboru metod sprawdzania poziomu ich osiągnięcia przez studentów,
 - ocenie organizacji pracy oraz ocenie umiejętności dydaktycznych osób prowadzących zajęcia,
 - określeniu potrzeb osób prowadzących zajęcia w zakresie doskonalenia ich umiejętności dydaktycznych,
 - dążeniu do utrzymywania wysokiej jakości zajęć, zaliczeń i egzaminów oraz systematycznej poprawy jakości nauczania,
 - dbałości o rozwój dydaktyczny prowadzących zajęcia.
2. Ocena wynikająca z hospitacji zajęć dydaktycznych stanowi jedno z kryteriów okresowej oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków dydaktycznych, zgodnie z odrębnymi przepisami.

Rozdział II. Rodzaje hospitacji

1. Hospitacje przeprowadzane w UEP mają charakter:
 - 1) **ewaluacyjny** – jest to obserwacja warsztatu pracy celem diagnozy mocnych i słabych stron pracy dydaktycznej oraz wsparcia osoby podlegającej hospitacji w doskonaleniu umiejętności dydaktycznych, połączona z dokonaniem oceny pracy prowadzącego zajęcia; może mieć zarówno charakter planowy, jak i interwencyjny i jest inicjowana przez bezpośredniego przełożonego lub dyrektora studiów;
 - 2) **wspierający** – jest to obserwacja warsztatu pracy celem diagnozy mocnych i słabych stron pracy dydaktycznej oraz wspomaganie osoby podlegającej hospitacji w doskonaleniu umiejętności dydaktycznych; ma charakter procesowy, niedyrektywny oraz służy przede wszystkim rozwojowi kompetencji dydaktycznych; ten rodzaj hospitacji jest dobrowolny, poufny, zaplanowany i uzgodniony przez obie strony,

zainicjowany przez nauczyciela, a przeprowadzony przez koordynatora ds. metodyki nauczania, działającego w ramach Centrum Dydaktyki Akademickiej.

2. W trakcie roku akademickiego prowadzone są hospitacje ewaluacyjne planowe i interwencyjne oraz hospitacje wspierające, przy czym:
 - 1) hospitacja planowa – to zapowiedziane i ujęte w planie wizytowanie zajęć dydaktycznych prowadzone przez przełożonych; w procesie dydaktycznym hospitacja planowa pełni funkcje: diagnostyczną, kontrolną, doradczą i motywacyjną;
 - 2) hospitacja interwencyjna – to nieujęta w planie, niezapowiedziana kontrola zajęć dydaktycznych; służy rozpoznaniu sytuacji i bieżącej ocenie zajęć; ma charakter diagnostyczny, kontrolny i doradczy.
3. Ocena prowadzenia zajęć jest dokonywana za pomocą hospitacji interwencyjnych, jeżeli wystąpi co najmniej jedna z następujących przyczyn:
 - 1) średnia ocena z ankiet oceny zajęć była niższa niż 3,0 w poprzednim semestrze;
 - 2) gdy z innych źródeł (z odpowiedzi studentów/doktorantów na pytania otwarte w ankiecie oceny pracy nauczyciela akademickiego, ze spotkań ze studentami/doktorantami dotyczących jakości uczenia oraz z indywidualnych kontaktów ze studentami/doktorantami) bezpośredni przełożony lub dyrektor studiów otrzyma informację o możliwym występowaniu istotnych nieprawidłowości w realizacji procesu uczenia przez prowadzącego zajęcia;
 - 3) prowadzący zajęcia nie zgadza się z oceną wynikającą z ankiet oceny zajęć dla danego semestru i zgłosił chęć poddania się ocenie na podstawie hospitacji.

Za analizę wyników ankiet studenckich odpowiada kierownik katedry/studium i dyrektor studiów.
4. Udział w hospitacjach wspierających jest dobrowolny dla prowadzącego zajęcia, może być jednak rekomendowany przez przełożonych w przypadku uzyskiwania niskiej oceny w wyniku hospitacji ewaluacyjnych.
5. Poza hospitacjami, w celu doskonalenia warsztatu dydaktycznego nauczyciele akademicy zatrudnieni w UEP mogą skorzystać z konsultacji metodycznych oraz szkoleń dydaktycznych oferowanych przez Centrum Dydaktyki Akademickiej. Konsultacje metodyczne mają charakter doradczy i służą wypracowaniu rozwiązania problemu o charakterze dydaktycznym. Konsultacje metodyczne są dobrowolne i poufne.
6. Hospitacje są prowadzone w formie wizyty na zajęciach realizowanych stacjonarnie oraz za pośrednictwem elektronicznych środków przekazu na zajęciach prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
7. Hospitacje składają się z:
 - 1) rozmowy przed hospitacją;
 - 2) hospitacji zajęć;
 - 3) rozmowy pohospitacyjnej.

Rozdział III. Zajęcia podlegające hospitacjom

1. Hospitacje obejmują wszystkie formy zajęć dydaktycznych realizowanych w UEP, m.in.: wykłady, seminaria, ćwiczenia, w tym ćwiczenia laboratoryjne, lektoraty i zajęcia z wychowania fizycznego, na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz w Szkole Doktorskiej, realizowanych na terenie Uczelni lub z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
2. Planowym hospitacjom ewaluacyjnym podlegają:
 - 1) nie rzadziej niż raz na 2 lata – wybrane zajęcia prowadzone przez nauczyciela akademickiego ze stażem dydaktycznym powyżej 5 lat;
 - 2) nie rzadziej niż raz w roku – wybrane zajęcia prowadzone przez nauczyciela akademickiego ze stażem dydaktycznym krótszym niż 5 lat.

Rozdział IV. Osoby odpowiedzialne za proces hospitacji

1. Za przeprowadzenie hospitacji ewaluacyjnych odpowiada bezpośredni przełożony lub w uzasadnionych sytuacjach wskazany przez niego doświadczony pracownik badawczo-dydaktyczny lub dydaktyczny, kompetentny w zakresie oceny prowadzenia zajęć.
2. Za przeprowadzenie hospitacji ewaluacyjnych kierownika katedry/Studium Prawa odpowiada właściwy dyrektor instytutu. Za przeprowadzenie hospitacji ewaluacyjnych zajęć prowadzonych przez kierowników SPNJO i SWFiS, a także kierowników katedr pełniących jednocześnie funkcję dyrektora instytutu lub dyrektora studiów, odpowiada prorektor właściwy ds. dydaktyki albo wskazana przez niego osoba.
3. W uzasadnionych przypadkach dyrektor studiów może osobiście przeprowadzić hospitację ewaluacyjną zajęć prowadzonych dla studentów podlegającego mu kierunku studiów. W hospitacji zajęć może uczestniczyć kierownik katedry/studium.
4. W uzasadnionych przypadkach dyrektor Szkoły Doktorskiej może osobiście przeprowadzić hospitację ewaluacyjną zajęć prowadzonych w Szkole Doktorskiej. W hospitacji zajęć może uczestniczyć kierownik katedry/studium.
5. Za przeprowadzenie hospitacji wspierających oraz konsultacji metodycznych odpowiadają pracownicy Centrum Dydaktyki Akademickiej, posiadający kompetencje metodyczne.
6. Za wykorzystanie opinii i wniosków wynikających z hospitacji ewaluacyjnych odpowiada kierownik katedry/studium i dyrektor studiów.

Rozdział V. Planowanie procesu hospitacji ewaluacyjnych

1. Planowe hospitacje ewaluacyjne realizowane są zgodnie ze sporządzonym harmonogramem i odbywają się w każdym roku akademickim.
2. Hospitacje ewaluacyjne powinny uwzględniać zapisy rozdziału III i być planowane w oparciu o analizę wyników ankiet oceny zajęć oraz powinny w szczególności dotyczyć tych zajęć, które w ankietach uzyskują najniższą ocenę lub zawierają negatywne komentarze, zwłaszcza dotyczące dyscypliny pracy czy kwestii równości traktowania studentów/doktorantów.

3. Do dnia 31 października każdego roku akademickiego kierownik: katedry/studium i dyrektor Szkoły Doktorskiej przygotowuje harmonogram hospitacji ewaluacyjnych na semestr zimowy, a do dnia 31 marca na semestr letni. Harmonogram zawiera imienną listę osób prowadzących zajęcia podlegających hospitacji w danym semestrze. Harmonogramy są sporządzane w aplikacji „Hospitacje zajęć” (<https://hospitacje.ue.poznan.pl/>).
4. Harmonogram hospitacji ewaluacyjnych powinien zostać przedstawiony prowadzącym zajęcia zatrudnionym w danej jednostce organizacyjnej przez ich bezpośredniego przełożonego nie później niż do dnia 31 października w semestrze zimowym i do dnia 31 marca w semestrze letnim.
5. W uzasadnionych przypadkach, prorektor właściwy ds. dydaktyki w porozumieniu z dyrektorami studiów i kierownikiem katedry/studium może wskazać dodatkowe osoby prowadzące zajęcia, które powinny zostać ujęte w harmonogramie hospitacji.

Rozdział VI. Planowanie i sposób prowadzenia procesu hospitacji wspierających i konsultacji metodycznych

1. Hospitacje wspierające realizowane są w każdym roku akademickim.
2. Nauczyciele akademicy, którzy chcą zgłosić chęć udziału w konsultacji lub poddać prowadzone zajęcia hospitacji wspierającej, powinni zgłosić ten fakt minimum z 7-dniowym wyprzedzeniem drogą elektroniczną do Centrum Dydaktyki Akademickiej.
3. Hospitacje wspierające oraz konsultacje metodyczne przeprowadzane są z zachowaniem poufności w zakresie procesu i rezultatów.
4. W przypadku rekomendacji hospitacji wspierających przez przełożonego, metodyk może zapoznać się z już istniejącą dokumentacją dotyczącą sytuacji danego nauczyciela oraz przeprowadzić rozmowę z przełożonym w celu zapoznania się z jego uwagami. Nie ujawnia natomiast przebiegu całego procesu hospitacyjnego i jego wyników nikomu poza hospitowanym nauczycielem.
5. Konsultacje metodyczne służą rozwiązaniu problemów natury dydaktycznej, prowadzone są w formie niedyrektywnej rozmowy, podczas której metodyk zapoznaje się z sytuacją nauczyciela, udzielając wsparcia metodycznego.
6. Osoba kierująca Centrum Dydaktyki Akademickiej, przekazuje prorektorowi właściwemu ds. dydaktyki, w terminie do 30 września, sprawozdanie z liczby hospitacji wspierających i konsultacji metodycznych przeprowadzonych w danym roku akademickim wraz z informacją na temat najistotniejszych problemów, które wystąpiły oraz wnioskami i propozycjami rozwiązań.

Rozdział VII. Dokumentacja i sposób oceniania prowadzonych zajęć

1. Obowiązkiem osób przeprowadzających hospitacje ewaluacyjne jest wypełnienie w aplikacji „Hospitacje zajęć” standardowego kwestionariusza hospitacji.
2. Hospitujący zobowiązany jest do przeprowadzenia rozmowy pohospitacyjnej w terminie 7 dni roboczych od dnia hospitacji. Rozmowa ta ma na celu zwrócenie uwagi na mocne i słabe strony pracy dydaktycznej nauczyciela oraz podjęcie dalszych, możliwych działań,

służących doskonaleniu jakości procesu dydaktycznego i wspierających rozwój pracownika. Po rozmowie hospitujący udostępnia hospitowanemu wyniki oceny w aplikacji „Hospitacje zajęć” nie później niż w terminie 7 dni roboczych od dnia przeprowadzenia rozmowy. W terminie 5 dni roboczych od udostępnienia oceny hospitowany zobowiązany jest do potwierdzenia zapoznania się z jej treścią w aplikacji „Hospitacje zajęć”.

3. W treści kwestionariusza hospitacji przeprowadzający hospitację wskazuje w szczególności ocenę wynikającą z hospitacji, określając czy jest to ocena:
 - niedostateczna,
 - dostateczna,
 - dostateczna plus,
 - dobra,
 - dobra plus,
 - bardzo dobra.
4. Jeśli istnieje taka potrzeba, ocena hospitowanych zajęć powinna zawierać zalecenia dla osoby podlegającej hospitacji, które służyłyby w przyszłości wzmocnieniu warsztatu pracy i poprawie jakości uczenia. Wśród zaleceń może znaleźć się również rekomendacja hospitacji wspierających.
5. Osoba podlegająca hospitacji może zgłosić swoje uwagi do oceny zajęć przez nią prowadzonych, które zostaną zapisane w arkuszu hospitacji.
6. Kwestionariusze przeprowadzonych hospitacji ewaluacyjnych archiwizowane są w aplikacji „Hospitacje zajęć”.
7. Kwestionariusze hospitacji mają charakter poufny.
8. Wzór kwestionariusza hospitacji ewaluacyjnej określa załącznik nr 1 do niniejszych zasad.

Rozdział VIII. Niedostateczna ocena prowadzenia zajęć oraz tryb odwoławczy

1. W przypadku, gdy ocena zajęć uzyskana w wyniku przeprowadzenia hospitacji ewaluacyjnej jest niedostateczna, bezpośredni przełożony wspólnie z osobą prowadzącą zajęcia i w porozumieniu z koordynatorem ds. metodyki nauczania, działającym w ramach Centrum Dydaktyki Akademickiej, określa działania służące poprawie jakości nauczania, konieczne do podjęcia przez tę osobę. Kolejną hospitację przeprowadza się w najbliższym semestrze, w którym nauczyciel prowadzi zajęcia dydaktyczne. W przypadku ponownej oceny niedostatecznej, osoba prowadząca zajęcia niezwłocznie składa wyjaśnienia właściwemu dyrektorowi studiów lub w przypadku nauczycieli zatrudnionych w SPNJO i SWFiS - prorektorowi właściwemu ds. dydaktyki oraz sporządza, w uzgodnieniu z bezpośrednim przełożonym i Dyrektorem Centrum Dydaktyki Akademickiej plan naprawczy zatwierdzany odpowiednio przez dyrektora studiów albo prorektora właściwego ds. dydaktyki.
2. Sporządzony plan powinien wskazywać konkretne działania, które zostaną podjęte przez prowadzącego zajęcia, wsparcie, jakie zostanie udzielone przez przełożonego lub

współpracowników oraz terminy realizacji. Plan ten powinien obejmować swoją perspektywą przynajmniej dwa semestry prowadzenia zajęć, a jego realizacja zostanie zweryfikowana przez przeprowadzenie hospitacji zajęć, w której powinien brać udział dyrektor studiów lub prorektor właściwy ds. dydaktyki, lub osoba wskazana przez dyrektora studiów lub prorektora właściwego ds. dydaktyki.

3. Ostateczna ocena zajęć uwzględniona będzie w procesie oceny pracy nauczyciela akademickiego zgodnie z właściwym zarządzeniem rektora w sprawie kryteriów powszechnej oceny okresowej dla poszczególnych grup nauczycieli akademickich Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu i rodzajów stanowisk przez nich zajmowanych oraz trybu i podmiotów dokonujących tej oceny.
4. W przypadku, gdy ocena zajęć prowadzonych przez osobę spoza uczelni w wyniku przeprowadzenia ponownej hospitacji ewaluacyjnej jest niedostateczna lub sporządzony plan poprawy jakości uczenia nie został zrealizowany w wystarczającym zakresie, osobie tej nie może być powierzono prowadzenie zajęć w kolejnych semestrach.
5. W przypadku gdy osoba prowadząca zajęcia nie zgadza się z oceną, może ona w terminie 7 dni od otrzymania wyników oceny odwołać się do prorektora właściwego ds. dydaktyki wnioskując o weryfikację oceny. Do odwołania załącza się uzasadnienie oraz wydrukowany kwestionariusz oceny.
6. Po zapoznaniu się z wnioskiem i kwestionariuszem oceny prorektor właściwy ds. dydaktyki może:
 - a) uznać odwołanie za zasadne i zmienić ocenę w aplikacji Hospitacje zajęć,
 - b) zarządzić przeprowadzenie powtórnej hospitacji zajęć przez wskazaną przez niego osobę/osoby. Wynik powtórnej hospitacji jest ostateczny.
 - c) uznać odwołanie za bezzasadne i utrzymać w mocy pierwotną ocenę hospitującego.
7. Rozstrzygnięcie prorektora właściwego ds. dydaktyki w zakresie, o którym mowa w ust. 6 jest ostateczne.

**Kwestionariusz hospitacji zajęć dydaktycznych
w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu****I. Informacje ogólne:**

Instytut/studium	
Katedra/zespół	
Kierunek/specjalność/poziom kształcenia/rok studiów	
Przedmiot	
Forma zajęć	
Temat zajęć	
Prowadzący zajęcia <i>(tytuł/stopień naukowy albo tytuł zawodowy, imię i nazwisko, stanowisko)</i>	
Przeprowadzający hospitację <i>(tytuł/stopień naukowy albo tytuł zawodowy, imię i nazwisko, stanowisko)</i>	
Termin poprzedniej hospitacji	
Poprzednia ocena zajęć	
Data hospitacji	
Godzina	
Planowany czas trwania zajęć	
Miejsce przeprowadzenia zajęć <i>(budynek, nr sali/platforma kształcenia zdalnego)</i>	

II. Ocena zajęć:

Przygotowanie merytoryczne prowadzącego zajęcia, w tym ocena zgodności tematyki, celów i treści kształcenia prowadzonych zajęć z sylabusem przedmiotu* oraz z aktualnym stanem wiedzy.
Przygotowanie metodyczne prowadzącego zajęcia, w tym ocena, np. pomysłu na prowadzenie zajęć, aktywności wspierających uczenie się studentów, innowacyjności i adekwatności wykorzystywanych aktywizujących metod kształcenia i pomocy dydaktycznych, umiejętności powiązania teorii z praktyką (zastosowanie przykładów itp.).
Komunikowanie i kierowanie procesem grupowym , w tym ocena np. kultury komunikowania się, nawiązywania i budowania relacji interpersonalnych ze studentami oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach, kierowania pracą grupową, umiejętności udzielania informacji zwrotnej.

Organizacja i przebieg zajęć, w tym ocena np. punktualności, tempa prowadzenia zajęć, wykorzystania czasu zajęć.

Metody weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zdefiniowanych dla przedmiotu, w tym: analiza szczegółowości i poziomu wymagań postawionych studentom oraz ocena czy metoda przeprowadzonego zaliczenia/egzaminu pozwala na weryfikację efektów uczenia się określonych dla przedmiotu.

Rekomendacje, w tym proponowane kierunki doskonalenia oraz obszary do rozwoju dla nauczyciela (np. propozycja udziału w hospitaacjach wspierających lub konsultacjach dydaktycznych organizowanych przez Centrum Dydaktyki Akademickiej).

** Przeprowadzający hospitaację jest zobowiązany do uprzedniego zapoznania się z treścią sylabusu przedmiotu.*

III. Uwagi hospitowanego (proszę wskazać swoje mocne strony i obszary do rozwoju w kontekście przeprowadzonych zajęć oraz podjąć próbę autorefleksji nad zastosowanymi metodami nauczania):

.....
.....
.....

IV. Ocena wynikająca z hospitaacji:

- bardzo dobra
- dobra plus
- dobra
- dostateczna plus
- dostateczna
- niedostateczna.

V. Zapoznałam/-łem się z treścią kwestionariusza i oceną z hospitaacji:

- zgadzam się z wynikiem hospitaacji
- nie zgadzam się z wynikiem hospitaacji, ponieważ

.....
.....
.....

.....
(data i podpis osoby przeprowadzającej hospitaację)

.....
(data i podpis osoby prowadzącej zajęcia)